

Alcoholreclame wil bestaan van gratis feestvreugde doen vergeten

Nog een paar weken en het jaar 2008 zal ten einde zijn. Die laatste weken van het jaar zijn van oudsher een tijd van huiselijke feesten, van vreugde en van bezinning. Heel verschillende vormen van feestvreugde zien wij respectievelijk met Sinterklaas en Kerstmis. Ons bezinnen doen wij vooral in de laatste dagen van het jaar dat ten einde loopt.

Die feestvreugde, daar wil de alcoholbranche maar al te graag aan verdienen. We worden de laatste weken van het jaar dan ook overstelpt met alcoholreclame. Zoals wij vorig jaar schreven : de reclame heeft in december een gevaarlijk hoog alcoholgehalte. Die reclame tracht de illusie te verkopen dat de feestvreugde nog groter zal worden door het consumeren van het geadverteerde product.

Alcohol doet soms juist het tegendeel : niet vergroten maar verkleinen, ja soms volledig vernietigen van de bestaande feestvreugde. Een waarschuwing daartegen ontbreekt in de alcoholreclame. Soms zou je willen dat er bij alcohol een bijsluiter verstrekt werd zoals bij geneesmiddelen, waarin gewaarschuwd wordt voor alle bijwerkingen.

Bij veel mensen ontstaat door de alcoholreclame in hun onderbewustzijn een koppeling tussen gezelligheid en feestvreugde enerzijds en alcoholgebruik anderzijds. Zij gaan onbewust oorzaak en gevolg verwisselen. Zij zien alcohol dan als oorzaak in plaats van gevolg van feestvreugde. Daardoor worden zij als zij zich helemaal niet feestelijk voelen, in de verleiding gebracht om zichzelf op te vrolijken met behulp van alcohol. Zij verkrijgen daarmee echter geen vreugde, maar slechts bedwelming.

In feite probeert de alcoholreclame ons het oude sprookje te doen geloven van de gelukkig makende toverdrank. Alcohol is inderdaad een toverdrank : hij werkt benevelend. Daardoor legt hij een rookgordijn tussen iemands bewustzijn en de werkelijkheid. Dat kan er soms toe leiden dat iemands geweten uit zijn persoonlijkheid wegspoelt. Dat rookgordijn kan iemand er toe brengen van zijn vrienden vijanden te maken, kan succes in debâcle veranderen, vreugde in verdriet en geluk in ellende. Heel velen zijn door de toverdrank alcohol niet gelukkig gemaakt, maar juist ongelukkig.

De beneveling door alcohol berooft het waarnemingsvermogen van zijn scherpte. Zowel prettige als onprettige zaken worden minder scherp waargenomen. De beneveling verzwakt het vermogen tot logisch redeneren, waardoor inzicht en bezinning oppervlakkiger worden. De beneveling maakt gevoelens minder diep en minder intens. Ex-alcoholisten verklaren soms dat zij de wereld in geen jaren zo intens ervaren hebben als toen zij eindelijk droog stonden. Eindelijk konden zij weer genieten van de mooie dingen in het leven.

In onze consumptiemaatschappij is de feestvreugde hoe langer hoe meer in de consumptieve en materialistische sfeer getrokken. Vreugde beleven aan immateriële zaken, aan dingen die je niet kunt consumeren, die je niet kunt kopen, is in het vergeetboek geraakt. Vreugde beleven aan het genieten van de natuur, of aan eigen prestaties (bijvoorbeeld in de muziek, op het toneel of in de schilderkunst) is echter van onvervangbare kwaliteit en diepgang, en gaat soms een leven lang mee. De reclame zwijgt hier echter over, want er valt niets te verkopen.

VWA gaat opvallend controleren

Ondernemers overtreden nog steeds te vaak de wet bij de verkoop van alcohol aan jongeren. De Voedsel- en Waren-Autoriteit (VWA) gaat daarom naast de gebruikelijke onopvallende controles, ook demonstratief-opvallende controles houden. De VWA verwacht dat hier een preventieve werking van uitgaat.

In de eerste zeven maanden van dit jaar heeft de VWA ruim 3000 inspecties uitgevoerd met betrekking tot de leeftijdsgrenzen voor de alcoholverkoop. Het merendeel betrof "observatie-inspecties" waarbij de controleur opvallend controleerde. Het resultaat was zorgwekkend. Bij gemiddeld 45 procent van de controles bleek alcoholhoudende drank verstrekt te worden zonder dat de leeftijd van de jonge koper werd vastgesteld. De betreffende ondernemers kregen een boete of een schriftelijke waarschuwing.

Het percentage overtreders verschilde per branche, en ook per regio. Koploper was de horeca met 52% overtreders. Ook de verstrekking van alcoholhoudende drank bij evenementen verliep nogal eens buiten de wettelijke voorschriften om: 51% overtreders. De supermarkten bleken hun gedrag sinds de vorige inspectieronde verbeterd te hebben: 40% overtreders. Sportkantines deden het met 42% overtreders iets slechter. Vreemd, want in een sportkantine is de handhaving gemakkelijker dan in een supermarkt. Intimidatie van de verkoper is hier te riskant voor de koper.

Het hoge percentage overtreders heeft bij de VWA de vraag doen rijzen: hoe kunnen wij met de beschikbare menskracht de naleving van wet verbeteren? De oplossing daarvoor denkt men gevonden te hebben in het uitvoeren van zichtbare, opvallende controles. Tijdens die zichtbare controles dragen de inspecteurs bedrijfskleding met daarop het VWA-logo en de vermelding "Inspectie".

Het goed zichtbaar zijn van de inspectie maakt aan ondernemers en publiek duidelijk dat het ernst is met de controle op de naleving van de wet. Een dergelijk signaal gaat meestal als een lopend vuurtje door de gemeente. Dat werkt preventief. Daarnaast blijft de VWA uiteraard ook onopvallend controleren op de handhaving van de leeftijdsgrenzen.

Uiteraard zal bij dergelijke opvallende inspecties hoogst zelden verkoop van drank aan minderjarigen geconstateerd kunnen worden. De controle zal daarom vooral gericht zijn op de aanwezigheid van de vereiste vergunningen, de inrichting van het bedrijf en de aanwezigheid van gediplomeerd personeel.

ALCOHOLHOUDENDE ENERGIEDRANKJES ONAANVAARDBAAR

Afgelopen zomer waren alcoholhoudende energiedrankjes tweemaal in het nieuws. Eerst was er het bericht dat Amerikaanse onderzoekers hadden vastgesteld dat het combineren van een energiedrankje met alcohol de gevaren vergroot. Binnen een week daarna het bericht dat STAP de Nederlandse supermarkten gevraagd had alcoholhoudende energiedrankjes te weren.

Op zichzelf bracht het bericht uit Amerika weinig nieuws. Ruim twee jaar geleden, voorjaar 2006, was er reeds het bericht dat Braziliaanse onderzoekers onder leiding van prof. Souza-Formigoni hadden vastgesteld dat energiedrankjes de negatieve effecten van alcohol niet wegnemen. Wij besteedden daar dat jaar in het meinumner van dit blad uitgebreid aandacht aan onder de kop "Energiedrankjes camoufleren effect van alcohol".

Energiedrankjes bevatten stimulerende stoffen als cafeïne, guarana en taurine. Die hebben een opwekkende werking. Zij verdrijven de slaperigheid en het gevoel van vermoeidheid. Zo misleiden zij het beschermingsmechanisme van het lichaam tegen slaapgebrek en oververmoeidheid. Alcohol heeft een tegengestelde werking, werkt verdovend. Daardoor is de legende ontstaan dat energiedrankjes de effecten van alcohol zouden tegengaan.

De Braziliaanse onderzoekers concludeerden dat de gebruikers van de combinatie objectief gemeten precies even dronken bleven, maar zich niet meer dronken voelden. Het effect van de alcohol was niet geneutraliseerd, maar slechts gecamoufleerd. Daardoor overmoedig geworden, namen de gebruikers onverantwoorde risico's. Zij voelden zich nog tot alles in staat, met soms als gevolg ernstige oververmoeidheid (zelfs tot in de dood) en doordrinken tot zij er bij neervielen. Wij concludeerden daaruit dat het mengen van energiedrankjes met sterke drank vooral resulteerde in een grote dosis zelfbedrog.

De leidster van het recente Amerikaanse onderzoek Kathleen Miller, komt tot dezelfde conclusie. "Zij (= de gebruikers van de combinatie) hebben de indruk dat ze de hele avond het beest kunnen uithangen. Maar door beide te mengen, krijg je alleen maar het idee dat je minder dronken bent. Het vermindert niet de negatieve gevolgen van alcohol op de reactietijd of het beoordelingsvermogen".

Het feit dat in de uitgaanswereld geregeld alcohol en energiedrankjes naast elkaar, of zelfs gemengd gedronken worden, heeft alcoholconcerns op het idee gebracht om mengsels van die twee op de markt te brengen. In de Verenigde Staten gebeurt dat al enkele jaren.

De laatste tijd zijn ook in Nederland diverse alcoholhoudende energie-

drankjes op de markt gekomen. De bekendste zijn Royalty Red van Hooghoudt, Eristoff Red Flash van Bacardi en Veltins V+Energy. De eerste twee bevatten wodka met cafeïne en taurine, en hebben een alcoholgehalte van resp. 5 en 7 volumeprocent. Het product van Veltins bevat bier en guarana, en heeft een alcoholgehalte van 2,4 volumeprocent.

Het camoufleren van de effecten van alcohol, leidt tot méér drinken. En dat leidt dan weer tot méér van de bekende kwalijke gevolgen van alcoholgebruik: geweldpleging, vandalisme, seksueel ongewenst gedrag, dronken rijden en andere vormen van risicovol gedrag (niet dragen van veiligheidsgordels, extreme sporten, meerijden met dronken bestuurders, enz.).

In de VS heeft de negatieve publiciteit over alcoholhoudende energiedrankjes geleid tot druk op de alcoholindustrie om deze producten uit de markt te nemen. Eén van de grootste bierbrouwers van de wereld, Anheuser-Busch heeft daarop eind juni de productie gestaakt van zijn twee producten Tilt en BudExtra.

Onbegrijpelijk dat terwijl in de VS dergelijke producten negatieve publiciteit genieten en onder druk daarvan uit de markt genomen worden, er in Nederland steeds meer van die producten op de markt verschijnen. Moet Nederland het alcoholische afvalputje van de wereld worden?

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:
Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20,
4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:
W. Matla, Hof van Delftlaan 119,
2613 BL Delft, tel. 015-2126904,
giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

AANPAK STUNTPRIJZEN ALCOHOL NIET AAN GEMEENTEN OVERLATEN

De regering is bezig met plannen om de gemeenten meer bevoegdheden (en dus meer taken) op het terrein van de alcoholproblematiek te verlenen. De bedoeling is dat specifiek plaatselijke problemen met de ter plaatse meest effectieve maatregelen opgelost worden. Er dient echter tegen gewaakt te worden dat de problemen weggeschoven worden naar een buurgemeente.

In de eerste plaats gaat het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW), dat nu nog door de VWA landelijk wordt uitgevoerd, voor een groot deel naar de gemeenten. Die zullen daarvoor gemeentelijke toezicht-houders aanstellen. De achterliggende gedachte is dat de gemeente de sluitingstijden bepaalt en de vergunningen verleent voor horeca-ondernemingen, en dat een gemeente straatverboden voor alcohol kan instellen voor bepaalde straten, pleinen of parken. Dan ligt het voor de hand dat het toezicht ook door een gemeentelijke functionaris wordt uitgeoefend. De VWA behoudt alleen nog de niet-gemeentelijke taken (toezicht op reclame, opleiding alcoholverstrekkers, openbaar vervoer, legerplaatsen).

In de tweede plaats krijgen gemeenten de bevoegdheid om toegangsleeftijden te koppelen aan sluitingsuren. Daarmee kan bijvoorbeeld een nacht-café uitsluitend toegankelijk verklaard worden voor personen van 18 jaar en ouder, en anderzijds een disco die om middernacht sluit voor alle leeftijden toegankelijk blijven.

In de derde plaats krijgen gemeenten de bevoegdheid om prijsacties te reguleren. Door prijsacties wordt de consumptie gestimuleerd, wat kan leiden tot openbare dronkenschap en tot overlast van jongeren. Tot nu toe kan een gemeente bijvoorbeeld "happy hours" slechts tegengaan door een convenant met de plaatselijke horeca. Dat is een vrijwillige overeenkomst. Door de gemeente wettelijk de mogelijkheid te geven om in een verordening "happy hours" te verbieden, is de gemeente niet langer afhankelijk van de welwillendheid van de horeca.

Het is deze derde bevoegdheid van de gemeente, waar de meeste haken en ogen aan zitten. Daarover is discussie ontstaan. April dit jaar deelde minister Rouvoet op het Nederlands Congres Volksgezondheid mee dat gemeenten binnen enkele maanden de bevoegdheid zouden krijgen om een eind te maken aan happy hours en stuntprijzen voor drank in café's. Wij berichtten daarover in het meinummer van dit blad.

Inmiddels zijn wij enkele maanden verder, en is er alleen nog maar een voorstel. Dat moet nog door de Raad van State van advies voorzien en daarna door de Tweede Kamer behandeld worden. Was het Rouvoet die te optimistisch was, of de verslaggever van genoemd congres? Overigens vroeg enkele jaren geleden een meer-

derheid van de Tweede Kamer al om een verbod op happy hours.

Volgens krantenberichten zou Rouvoet alleen over prijsacties in café's (zoals happy hours) hebben gesproken. Wij schreven destijds reeds dat dit ongelijkheid schiep tussen de horeca enerzijds, en de supermarkten anderzijds. Laatstgenoemden zouden niet onder het verbod vallen, en de horeca dus oneerlijke concurrentie aandoen.

Het huidige voorstel spreekt over het aanbieden van alcoholhoudende drank tegen prijzen die meer dan een bepaald percentage onder de gebruikelijke prijs liggen. Daarbij wordt zowel het aanbieden voor gebruik ter plaatse ("happy hours") als het aanbieden voor gebruik elders (verkoop in supermarkten) uitdrukkelijk genoemd.

Het grootste probleem zit daarin dat de gemeenten wel een bevoegdheid krijgen, maar niet verplicht zijn daarvan gebruik te maken. Daardoor kunnen er grote verschillen ontstaan tussen aan elkaar grenzende gemeenten.

Prijsverlagingen hebben vooral effect op personen die weinig te besteden hebben. Happy hours zijn dan ook vooral aantrekkelijk voor scholieren, studenten en andere jongeren. Een rapport van de Univ. Twente uit 2007, geeft aan dat een meerderheid van de jongeren aangeeft als gevolg van prijsverlagingen méér te gaan drinken.

Wanneer nu de ene gemeente happy hours verbiedt, en de aangrenzende gemeente dat niet doet, is er grote kans dat er "alcoholtoerisme" ontstaat. Jongeren trekken dan naar de gemeente waar zij goedkoop kunnen drinken. Dat

betekent per definitie een toename van de onveiligheid in het verkeer.

Een verschillend beleid van buurgemeenten met betrekking tot prijsacties van supermarkten, heeft ook grote bezwaren. Het valt ons inziens niet te verdedigen als bijvoorbeeld Albert Hein in Utrecht geen drie kratten pils voor de prijs van twee zou mogen aanbieden, en in Nieuwegein wél. Stuntprijzen in supermarkten zullen vooral het thuisgebruik, maar ook het gebruik in de zogenaamde keten en hokken stimuleren. De "inkopers" voor die keten zoeken vaak systematisch de goedkoopste aanbiedingen voor drank bij elkaar.

Alcohol is een drug, en een product dat bij een hoog consumptieniveau een heel scala aan ongewenste effecten veroorzaakt. Stimuleren van extra consumptie is dus ongewenst. Wij zijn dan ook van mening dat alcohol **nooit** onderwerp van promotie door prijsverlagingen mag zijn. Happy hours van individuele café's kunnen misschien door plaatselijke verordeningen tegengegaan worden, prijsacties van supermarktketens niet. Wij zijn daarom voorstander van een **landelijk geldend wettelijk totaalverbod op het prijsstunten met alcohol**.

Jongeren drinken ruwweg éénvijfde van hun alcohol in de horeca. Viervijfde betrekken zij van supermarkten (al dan niet via keten en hokken) en sportkantines. Een verbod op happy hours heeft dus veel minder effect dan een verbod op prijsstunten door de supermarkten. De regering zal de moed moeten opbrengen om de supermarktketens aan te pakken. De gemeente heeft daar geen mogelijkheden voor.

De prijs van drank verhogen, zou volgens wetenschappelijk onderzoek de alcoholconsumptie door jongeren effectief beperken. Daarnaast zou de leeftijdsgrens voor het kopen van drank naar 18 jaar moeten, zou de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd beperkt moeten worden en zou de reclame versoberd moeten worden. Als op die vier fronten actie wordt ondernomen, zal het excessief drinken door kinderen en jonge jongeren snel verminderen.

Dingeman Korf

Voor Horeca is overheid de zondebok

Volgens cijfers van het CBS heeft de horeca in het tweede kwartaal van dit jaar minder verkocht dan in dezelfde periode van 2007. Het verkochte volume daalde met 3,5 procent. Doordat de prijzen stegen met 4,1 procent, kwam er nog net een half procentje meer geld binnen. Het CBS noemde als mogelijke oorzaak een daling van het consumentenvertrouwen door de teruglopende economie. Wij denken dat de prijsverhogingen in de horeca, die telkens het inflatiepercentage te boven gaan, ook bijdragen aan vermindering van de klandizie.

Per 1 juli is daar het rookverbod bij gekomen. Sindsdien klaagt Horeca Nederland steen en been. Alle omzetting wordt op rekening van het

rookverbod geschoven en de overheid verweten. Dat de economie sinds 1 juli nog harder is gaan teruglopen, dat de zomer niet geweldig was (weinig omzet op de terrasjes), dat veel klanten klagen over de hoge prijzen, dat alles telt niet voor KHN. Zij vraagt van de overheid compensatie van de verliezen. De overheid is de zondebok en moet de woestijn in worden gestuurd.

Merkwaardig bij dit alles is het feit dat er de eerste negen maanden van dit jaar maandelijks bijna 450 nieuwe horeca-ondernemingen bij zijn gekomen. Op een totaal aantal horecabedrijven van ruim 31.000 een opmerkelijke aanwas. Een aanwas ook die groter was dan vorig jaar, en groter dan het aantal bedrijven dat verdween.

ALCOHOLRIJDERS GAAN HARDER AANGEPAKT WORDEN

De overheid gaat asociaal rijgedrag harder aanpakken. Die hardere aanpak geldt ook voor alcoholrijders. Op 1 oktober jl. is al een eerste maatregel ingegaan. Wetsvoorstellen voor verdere aanscherping zijn in de maak.

Automobilisten die betrapt worden op rijden onder de invloed van alcohol, kunnen verplicht worden tot het volgen van een bijscholingscursus. Die cursus, EMA geheten (Educatieve Maatregel Alcohol) moeten zij zelf betalen. Wie betrapt wordt met een bloedalcoholgehalte tussen 1,3 en 1,8 promille, krijgt standaard de EMA opgelegd. In bijzondere gevallen kan de EMA ook bij lagere promillages worden opgelegd.

Voor beginnende bestuurders is op 1 oktober 2008 de "lichte EMA" ingevoerd. Deze wordt opgelegd aan bestuurders die hun rijbewijs nog geen vijf jaar hebben, en betrapt worden met een bloedalcoholgehalte tussen de 0,5 en 1,3 promille. Voor beginnende bestuurders is de strafbaarheids grens 0,2 promille, voor anderen 0,5 promille. De redenering luidt : bij een promillage van ca. tweeënehalf keer de strafbaarheids grens, is sprake van een bewuste en ernstige overschrijding. Dan is een corrigerende cursus op zijn plaats. Dus voor beginnende bestuurders bij 0,5 promille en voor ervaren bestuurders bij 1,3 promille.

De "lichte EMA" duurt ongeveer half zo lang en kost ongeveer half zoveel als de volledige EMA. Beginnende bestuurders met een promillage van 1,3 of hoger, krijgen de volledige EMA

opgelegd. Door beginnende bestuurders vroegtijdig aan te pakken, wil de overheid voorkomen dat rijden met een slok op gewoontegedrag wordt.

Op het ministerie werkt men momenteel aan een wetsvoorstel om een "alcoholslot" verplicht te stellen voor recidiverende alcoholrijders. Zo'n slot is een startonderbreker, waardoor

iemand met teveel alcohol in zijn bloed de auto niet meer kan starten. Na twee veroordelingen wegens rijden onder de invloed, zou een alcoholslot verplicht moeten worden. Evenzo zouden recidiverende hardrijders verplicht een snelheidsbegrenzer ingebouwd moeten krijgen. Het wetsvoorstel zou komend voorjaar naar de Tweede Kamer moeten, en de maatregel zou januari 2010 moeten ingaan.

Verder studeert het ministerie op verruiming van de mogelijkheid om het rijbewijs van recidivisten vervallen te verklaren. Tot nu toe kan dat alleen na psychiatrisch onderzoek, en dat wordt pas opgelegd bij een alcoholpromillage boven de 1,8.

Criminaliteit 2007 : rol alcohol niet gespecificeerd

Midden in de afgelopen zomer maakte het CBS de cijfers bekend over de criminaliteit in 2007. Geconstateerd werd dat het totale aantal misdrijven dat de politie in 2007 registreerde (1,2 miljoen), vrijwel gelijk was aan dat in 2006. De jaarlijkse daling sinds 2002 is tot stilstand gekomen.

In 2007 vond bijna de helft van alle misdrijven plaats in de 25 grootste gemeenten van ons land. Omgerekend naar inwonertal, vonden in Amsterdam de meeste misdrijven plaats (170 per 1000 inwoners). Ook in Utrecht, Eindhoven, Maastricht en Rotterdam vonden relatief veel misdrijven plaats.

Sinds 2002 is het aandeel van de vermogensmisdrijven (diefstal, oplichting, enz.) afgenomen en het aandeel van de geweldsmisdrijven (geweldple-

ging, vernieling, verkeersmisdrijven) toegenomen. Zo daalde het aantal geregistreerde diefstallen met een kwart miljoen.

Berichten in de dagbladen over bovenstaande gegevens van het CBS, richtten vaak wel de schijnwerper op de toename van de geweldsmisdrijven, maar legden in geen enkel geval een verband met alcoholgebruik. Wanneer de percentages van 15 jaar geleden nog kloppen, dan is ca 40% van alle openbare geweldpleging, ruim tweederde van alle vandalisme en éénderde van alle vrouwenmishandeling binnen het huwelijk, een gevolg van alcoholgebruik. Nalatigheid, of opzet van de dagbladen om de rol van de alcohol te verzwijgen ? ?

En dit...

... liet nog eens zien dat je maar beter niet bij een dronken bestuurder in de auto kunt stappen. Het gebeurde begin oktober in Giethoorn.

Een 26-jarige Poolse man zat bij een 34-jarige landgenoot in de auto. De bestuurder was dronken, en raakte bij een uitwijkmanoeuvre de macht over het stuur kwijt. De auto raakte te water. De passagier verdronk.

De bestuurder wist op de wal te komen, werd door de politie gecontroleerd op alcohol en bleek onder de invloed te hebben gereden.

Een duidelijk geval van dood door schuld

* * *

... liet nog eens zien dat ook bij sport alcohol verstoring werkt.

Het gebeurde bij de Nijmeegse Vierdaagse. Een Deense deelnemer zwalkte van links naar rechts over het parcours. Hij bleek dronken te zijn, werd tussen de deelnemers vandaan gehaald en gediskwalificeerd.

Zouden de carnavalsachtige toestan-

den zoals die de laatste jaren rondom de Vierdaagse heersen, er iets mee te maken hebben ?

* * *

... was een geval van doorrijden na een (eenzijdig) ongeval.

De boosdoener was een 58-jarige man uit Beverwijk. Op de A-9 reed hij tegen de vangrail. Hij reed door alsof er niets gebeurd was. Enkele kilometers verder, op de A-5 reed hij opnieuw tegen de vangrail.

De politie hield de man aan en constateerde een alcohollicht. De blaasproef gaf 0,9 promille aan. Dus kreeg de man twee processen-verbaal, één wegens dronken rijden en één wegens doorrijden na een ongeval.

Alcohol maakt nog steeds het verkeer onveilig

* * *

... waren maar liefst drie gevallen van gevaar op het water door alcoholgebruik.

Eerst haalde de waterpolitie een 37-jarige Duitse vrouw van haar waterscooter omdat zij in dronken toestand de Maas onveilig maakte.

Twee weken later werden op één dag een kapitein van een 64 meter lang zeeschip en de schipper van een

sloep aangehouden wegens dronken varen.

Alcoholgevaren loeren overal op niets vermoedende onschuldigen, ook op het water

* * *

... was het einde van een carrière als rij-instructrice. Rijles geven met zo'n 1,3 promille alcohol in het bloed was de oorzaak.

Het gebeurde afgelopen zomer in Voorschoten. De 43-jarige rijshoofdster zat niet zelf aan het stuur. Juridisch geldt de instructeur/trice echter als bestuurder wanneer iemand zonder rijbewijs achter het stuur zit. En meer is het natuurlijk absoluut onaanvaardbaar wanneer iemand in dronken toestand les geeft. Instructeurs moeten het goede voorbeeld geven.

Omdat de vrouw sinds 2002 al vier keer eerder achter het stuur vandaan was gehaald met teveel alcohol in haar bloed, gaat de politie het ministerie van Verkeer en Waterstaat vragen de lesbevoegdheid van de vrouw in te trekken. Ook zal zij een psychologisch onderzoek naar haar geschiktheid als autorijdstster moeten ondergaan. Daar zal van afhangen of zij haar rijbewijs terug krijgt.

Alcohol maakt veel kapot, ook carrières

Hardenberg start alcoholvoorlichting op de basisschool

Leerlingen in de groepen 7 en 8 van de openbare basisscholen in Hardenberg gaan op school voorlichting over alcohol, drugs en tabak krijgen. De gemeente en het basisonderwijs zijn overeengekomen lessen daarover structureel een plaats op het lesrooster te geven.

De gemeente Hardenberg maakt zich zorgen over het toenemende gebruik van ongezonde genotmiddelen door jongeren. Vooral het alcoholgebruik neemt sterk toe. In de regio Hardenberg wordt door jongeren meer alcohol gebruikt dan het landelijk gemiddelde. De gemeente en het openbaar onderwijs hebben daarom besloten tot voorlichtingslessen voor de groepen 7 en 8 van de basisscholen (10- tot 12-jarigen). Na de kerstvakantie start voor hen een serie van vier lessen over de nadelige gevolgen van verslavende middelen. Daarbij zal gewerkt worden met het lespakket "de gezonde school en genotmiddelen" van het Trimbos Instituut.

Stichting Alcoholpreventie (STAP) staat kritisch tegenover de voorlichtingslessen in Hardenberg. Met zó jonge kinderen praten over drank, zou er toe kunnen leiden dat hun nieuwsgierigheid gewekt wordt. De voorlichting zou dan juist averechts werken. Verder zouden voorlichtingslessen aan kinderen op zichzelf weinig effectief zijn. Op zijn minst zouden de ouders erbij betrokken moeten worden.

Met zijn stellingname geeft STAP te kennen de historie van de schoolvoorlichting over alcohol en tabak slecht te kennen. In het verleden gaf de NCA alcoholvoorlichting voor de hoogste klas van de toenmalige "lagere school" (11- en 12-jarigen). Begin tachtiger jaren nam die schoolvoorlichting een grote vlucht, en nadat voorlichting over tabak aan het programma was toegevoegd, werd met overheidssubsidie een groot aantal werkloze onderwijzers bijgeschoold tot voorlichter.

Bij de NCA voorlichting werden de ouders ruim geïnformeerd. Van tevoren informatie over de globale inhoud en over het tijdschema, zodat zij eventueel hun kind konden terugtrekken uit het programma. Tijdens het programma nog een keer meer inhoudelijke informatie. Verder was de boodschap van de voorlichting gemodelleerd naar de laatste pedagogische en psychologische inzichten.

Het effect van die voorlichting werd na 6 en 12 maanden en na drie jaar geëvalueerd door onderzoekers van de universiteit van Utrecht. Daarbij bleek dat de voorgelichte kinderen duidelijk later begonnen met het gebruik, en aanvankelijk matiger waren in hun gebruik dan de niet-voorgelichte kinderen. Na drie jaar was het effect echter vrijwel verdwenen. Met andere woorden, de voorlichting moet jaarlijks, of uiterlijk na twee jaar worden herhaald.

De positieve uitkomst van de evaluatie leidde destijds tot krantenkoppen

als "Goed voorgelicht kind drinkt en rookt minder snel" of "Voorlichting over drank en sigaretten heeft effect". Het voorlichtingsmateriaal van het Trimbos Instituut dat nu in Hardenberg gebruikt gaat worden, is ontwikkeld mede op basis van de ervaringen met de vroegere NCA voorlichting. Dit feit, plus het feit dat de voorlichting structureel in het lesrooster is ingepast (en dus jaarlijks terugkomt), maken dat wij er op mogen vertrouwen dat de aanpak door Hardenberg een positief resultaat zal hebben.

Natuurlijk zou het alcoholgebruik door jongeren effectiever teruggedrongen worden, wanneer daarnaast met name de landelijke overheid een daadkrachtiger matigingsbeleid zou voeren. Maar zolang dat er niet is, zijn wij geneigd te zeggen: beter voorlichting à la Hardenberg dan helemaal geen beleid. Alle beetjes helpen, en gezien de houding van de landelijke politiek, zal alcoholmatiging vooralsnog bij kleine beetjes bijeengeschraapt moeten worden. De gemeente Hardenberg verdient een pluim, en niet de negatieve benadering van STAP zoals die in diverse kranten verscheen.

Dingeman Korf

Verslavende stoffen leiden tot depressies en hart- en vaatziekten

Twee jaar geleden is in een Brits wetenschappelijk onderzoek aangegevoerd dat regelmatig alcoholgebruik de kans op een depressie vergroot. Een jaar later werd dat bevestigd en verder gedetailleerd door een Amerikaans-Nederlands onderzoek. Anderhalve maand geleden schreven Australische onderzoekers in het British Journal of Psychiatry dat het roken van tabak eveneens de kans op een depressie vergroot. Omdat zij hun onderzoek uitvoerden onder vrouwelijke proefpersonen, geldt hun conclusie strikt genomen alleen voor vrouwen.

Volgens de onderzoekers raakt de afgifte van de stof dopamine in de hersenen verstoord. Van alcohol is al langer bekend dat hij de dopamine-stofwisseling verstoort. De indruk bestaat nu dat dit een algemene eigenschap is van verslavende stoffen (zowel nicotine als alcohol werken verslavend). Er zou dan een algemene samenhang zijn tussen depressie en verslaving.

Eind september verscheen er verder een bericht dat een depressie hartziekten kan verergeren. Volgens prof. De Jonge (universiteit van Groningen), krijgt ongeveer een kwart van de overlevenden van een hartinfarct een depressie. Die depressie werkt het genezingsproces tegen. Een hartinfarct verhoogt de kans op een ernstige depressie, maar omgekeerd verhoogt een depressie de kans op hart- en vaatziekten. Aldus prof. De Jonge.

Verslaving en ADHD

Kinderen met ADHD lopen door hun stoornis een verhoogde kans om verslaafd te raken. Vroegtijdige herkenning en behandeling van ADHD kunnen dat voorkomen volgens psycholoog G. v.d. Glind van het Trimbos Instituut.

Ongeveer 20 procent van alle verslaafden in Nederland lijdt aan de ontwikkelingsstoornis ADHD. Dat is een veel hoger percentage dan de ca 4 procent onder de bevolking als geheel. Omdat ADHD in vrijwel alle gevallen voorafgaat aan alcohol- of drugsgebruik, lijkt het waarschijnlijk dat de verslaving een gevolg is van ADHD. Door vroegtijdig opsporen van de stoornis en deze goed te behandelen, valt de kans te verkleinen dat de patiënten later verslaafd raken aan alcohol of drugs. Aldus psycholoog Van der Glind.

Psychologe Wijsen van Iriszorg bevestigt vanuit haar dagelijkse praktijk de conclusies van Van der Glind. Zij ziet regelmatig verslaafde jongeren binnenkomen die aan de gevolgen van hun ADHD proberen te ontkomen door overmatig gebruik van alcohol of cannabis.

Hierbij vallen enkele kanttekeningen te maken. Als geneesmiddel tegen ADHD wordt veelal ritalin gebruikt. Vorig jaar is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat kinderen die ritalin gebruiken, eerder met alcohol en cannabis gaan experimenteren dan kinderen die met gedragstherapie behandeld worden. Ook komen zij vaker met de politie in aanraking. De vraag wordt dan: hoeveel van de verslaafden met ADHD zijn verslaafd geraakt door hun stoornis, en hoeveel door het gebruikte geneesmiddel?

Verder valt op te merken dat alcoholgebruik tijdens de zwangerschap kan leiden tot geestelijke stoornissen bij de daaruit geboren kinderen. Meestal gaat het om een geestelijke ontwikkelingsachterstand (achterblijven van de ontwikkeling in vergelijking met leeftijdgenootjes) of om een verminderde emotionele stabiliteit. Soms echter om een regelrechte stoornis als hyperactiviteit, onaangepast gedrag, ADHD of autisme. De hang naar alcohol van de zwangere, zou dan via de placenta in de vorm van ADHD doorgegeven worden aan de baby.

Dingeman Korf

Verslag eerste begunstigersdag Stichting ANGOB

Zaterdag 6 september kwam "de ANGOB" bijeen in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek te Beekbergen. Voor het eerst als Stichting. Er behoefde daarom nergens over gestemd te worden, de jaarverslagen waren ter kennisname. Ze waren al goedgekeurd door de accountant. De bijeenkomst was een "begunstigersdag", geen (leden)vergadering

Het bezoek aan de begunstigersdag was ongeveer zoals dat aan de AV van 2005 en 2006. Die van 2007 was een uitschieter naar boven geweest door de belangrijke besluiten die genomen moesten worden. Wel namen dit jaar opvallend veel begunstigers de moeite bericht van verhindering te doen, vaak met vermelding van spijt dat men er niet bij kon zijn.

Veertien maanden stichting

Voorzitter Dingeman Korf schetste in zijn openingsrede de eerste veertien maanden van Stichting ANGOB. De laatste ledenvergadering van de vereniging ANGOB had op 21 april 2007 definitief ingestemd met de omzetting van de vereniging in een stichting. Op 21 juni had de notaris de omzetting bekrachtigd.

Daarna moest het bestuur veel regelen. Intern het opstellen van een reglement, het opzetten van de organisatie en het bemannen van de functies, een nieuwe opzet voor het blad de GO (met een nieuwe kop), een nieuw logo voor briefpapier en publicaties, enz. Extern het bekend maken van de verandering en de opbouw van de website. Deze laatste was april 2007 in onvoltooid vorm op het internet gezet, maar pas zeer onlangs min of meer voltooid. Daarnaast ging het gewone werk ook door: correspondentie, persberichten, ingezonden stukken en beantwoorden van vragen.

Voor de komende tijd staan nog op het programma een presentatiefolder (wie zijn wij, wat willen wij), vergroten van de aandacht voor ons blad, en vergroten van de aandacht voor onze website.

Hierna konden de aanwezigen commentaar geven. Iemand suggereerde dat de politie op zondagmiddag veel rijdert onder de invloed zou kunnen betrappen na een weekendje zuipen op een camping. Iemand anders zei dat dit ook gold voor (muziek)festivals van jongeren. Verder werd gevraagd om een folder voor bij de rechtbanken.

De voorzitter sloot de eerste helft van de ochtendbijeenkomst af met de vraag of men september een gunstige maand voor de begunstigersdag vond. Als vereniging waren wij wettelijk verplicht om onze AV vóór 1 juli te houden. Die verplichting is nu vervalten. (de meerderheid van de tot nu toe gehoorde reacties geeft aan dat men september verkiest boven april). Vervolgens was er koffiepauze.

Zwalkend overheidsbeleid

Na de pauze ging de voorzitter in op het alcoholbeleid van de afgelopen anderhalf jaar. In de preventienota

"Kiezen voor gezond leven" van ex-minister Hoogervorst, wordt alcohol één van de vijf speerpunten voor het beleid genoemd. In de "Hoofdlijnenbrief" van een jaar later, blijkt de aanpak van alcohol vooral te bestaan uit vrijblijvende campagnes en projecten. De nieuwsbrief van VWS van juni 2008 noemt als inmiddels gestart project alleen de vroegsignalering van zich ontwikkelende gezondheidsproblemen (lichamelijk en geestelijk).

De Nederlandse overheid voert een zwalkend beleid bij de aanpak van alcoholproblemen. Telkens worden potentieel effectieve maatregelen voorgesteld, en iedere keer worden die weer afgezwakt of ingetrokken. We zien dat bij de aanpak van de "happy hours", bij de post-mortem bloedanalyse bij eenzijdige ongevallen, bij de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol en bij het tegengaan van alcoholische overlast en geweldpleging. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan dat zwalken worden toegeschreven aan de invloed van de alcoholbranche op Tweede-kamerleden en ministers. Vanuit de volksgezondheid bezien gedraagt de alcoholbranche zich als alcoholmafia.

Op Europees niveau zien wij hetzelfde gebeuren. Een Europese verplichting om ook op wijn alcoholaccijns te heffen (vier landen doen dat niet, waaronder Duitsland), is de prullenbak ingegaan na protesten van wijnboeren. Een waarschuwing op de etiketten is dezelfde weg gegaan. Evenzo de harmonisering van de accijnstarieven. Het is één en al voorlichting en zelfregulering geworden wat de klok slaat. Die hebben zoals bekend weinig of geen effect.

Met betrekking tot de komst van nieuwe wet- en regelgeving, hebben wij dus weinig reden tot optimisme. Beter is het gesteld met de verbetering van de naleving van bestaande wetten. Zowel sommige winkelketens als diverse disco's hebben hun beleid met betrekking tot de leeftijdsgrenzen aangescherpt.

Ex-verslaafde aan het woord

Na dit weinig optimistische overzicht over met name het overheidsbeleid, waren de aanwezigen toe aan iets vrolijkers. Dat bestond uit een uitstekend verzorgde broodmaaltijd, voorafgegaan door soep. Hulde aan "de keuken".

Vervolgens was het woord aan Hans Groenenberg, als vrijwilliger werkzaam bij ontwenningencentrum De Wending van het Leger des Heils te Ugchelen, en in een eerdere fase van zijn leven deelnemer in het ontwenningprogramma

van De Wending. Hij vertelde over wat alcohol in zijn leven had gedaan.

Zijn verhaal week af van de gebruikelijke TV-reportages over ex-alcoholisten. Daar gaat het meestal over een problematische jeugd, over jeugdtrauma's en over een drankcarrière die vanaf het begin op het uiteindelijke drama gericht lijkt te zijn. Een leven als een aaneenschakeling van gemiste kansen.

Bij Hans Groenenberg een heel ander verhaal. Hij dronk zijn eerste biertje pas na zijn eindexamen middelbare school. Hij ging studeren, dronk mee met zijn medestudenten zonder problemen te ondervinden. Hij studeerde af en vestigde zich als arts. Tot zover zoals men dat noemt een "geslaagde carrière".

Persoonlijke drama's later in zijn leven, leidden tot enkele perioden van zwaar drinken. Die kwam hij op eigen kracht weer te boven. Totdat hij echt verslaafd raakte. Toen ging hij naar de bekende Schotse privé-kliniek Castle Craig. Hij kwam "ontgift" en schijnbaar genezen terug.

De verslaving was echter niet weg, en sloeg opnieuw toe. Toen werd het ontwennen bij De Wending. Een langduriger zaak dan bij Castle Craig, maar vooral ook een diepgravender zaak. Daar werd hij geconfronteerd met vragen als: wat is het achterliggende probleem, hoe lang wil je zo doorgaan, hoe denk je dit op te lossen. Hier leerde hij dat onvrede en teleurstellingen er nu eenmaal bijhoren, in welk soort leven dan ook, en dat je daar maar beter zonder drank mee kunt omgaan.

De ontwenning bij De Wending slaagde. Nu werkt hij daar als vrijwilliger, en bezoekt bijeenkomsten van de AA. Die beschermende omgeving wil hij voorlopig nog niet kwijt. Op termijn wil hij zijn oude beroep weer gaan uitoefenen.

Zo eindigde een geslaagde eerste begunstigersdag met een positief geluid.

Minder alcoholcontroles door tabakscontroles

De controles op de naleving van de leeftijdsgrens voor de alcoholverkoop, zullen dit jaar achterblijven bij het door de VWA geplande aantal. Oorzaak daarvan is het toezicht op de naleving van het rookverbod in de horeca.

De VWA was voornemens om dit jaar tienduizend inspecties naar de naleving van de leeftijdsgrenzen voor drank te laten uitvoeren. Het ziet er naar uit dat dit er slechts zeventienduizend zullen worden. De invoering van het rookverbod in de horeca per 1 juli, heeft geleid tot een groot aantal inspecties op dit terrein. De benodigde uitbreiding van het aantal inspecteurs is daarentegen slechts gedeeltelijk gerealiseerd.

Begin 2009 moeten er nog 25 inspecteurs bijkomen. Voor het komende jaar is een verdubbeling van het aantal inspecties naar de leeftijdsgrenzen voor drank voorzien tot twintigduizend inspecties.

Volgens de definitieve cijfers daalde vorig jaar in Nederland de consumptie van alle verpakte dranken, met uitzondering van water en wijn. Als hoofdschuldige wordt aangewezen de slechtere zomer van 2007 in vergelijking met die van 2006. Het bezoek aan terrassen liep drastisch terug, en daarmee de consumptie van bier en frisdrank.

In 2006 stond wijn nog iets voor op verpakt water. De wijnconsumptie bedroeg dat jaar in ons land 21,5 liter per inwoner. De consumptie van bron- en mineraalwater water volgde met 21,3 liter per inwoner. In 2007 werden de rollen omgekeerd. De consumptie aan bron- en mineraalwater liep op tot 21,9 liter per inwoner. Die aan wijn nam veel minder toe, namelijk tot 21,6 liter.

Frisdrank vertoonde de sterkste daling, we gingen er ruim tweeënehalve liter minder van drinken. Maar dat was altijd nog ruim 95 liter. Ook de consumptie van bier en van sterke drank liep iets terug.

Verschijsing G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 7 januari gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer in verband met de feestdagen graag uiterlijk 11 december bij de redactie.

Contactgroep Utrecht e.o.

De plaatselijke contactgroep Utrecht en omstreken kwam voor het eerst na de zomer weer bijeen op donderdagmiddag 9 oktober ten huize van de secretaris.

Na de uitwisseling van vakantie-ervaringen en informatie over de gezondheidstoestand van aan- en afwezigen, kwamen wij ter zake. Allereerst herdachten wij met enkele woorden het overlijden van Ger Glimmerveen op 3 juli. Door de vakanties was er niemand namens ons naar de plichtigheid geweest. Wel hadden brochuredepothoudster en voorzitter beide een condoleancebrief geschreven.

Verder blikten wij terug op de landelijke begunstigersdag van 6 september. Wij vonden de dag zeer geslaagd, vooral het middagprogramma met het verhaal van de ex-verslaafde. Ook de broodmaaltijd kreeg veel lof. De vraag of de datum in september voor herhaling vatbaar was, leidde tot discussie. Zowel in april (de maand van de vroegere Alg.Verg.), als in september hadden sommige aanwezigen vaste verplichtingen. En in mei gaan sommigen al met vakantie. Al met al een lichte voorkeur voor september, vooral vanwege het betere weer. Een dag naar het Spook is ook een dagje uit, en dat vraagt om goed weer.

Onze volgende bijeenkomst is donderdagmiddag 20 november.

Betalingen voor 2009

In het verleden waren er zowel onder de leden als onder de abonnees personen die er de voorkeur aan gaven om vóór 31 december hun bijdrage voor het komende jaar te storten. Dat verlichtte het werk van de penningmeester, resp. bladadministrateur.

Inmiddels hebben zowel de leden als de abonnees de benaming "begunstiger" gekregen doordat de ANGOB een stichting is geworden. Zij betalen nu dus precies hetzelfde bedrag, dat heet "begunstigersbijdrage" en bedraagt 10,- euro (of vrijwillig wat meer) per jaar.

Vooruitbetalen kan nog steeds, en op dezelfde giro waarop u vorig jaar stortte (voorlopig zijn beide twee giro-rekeningen nog in gebruik). Met het maantnummer van de GO ontvangen degenen die nog niet betaald hebben een acceptgiro (ola).

**Nieuwjaarsreceptie zondag 11 jan.
2009 op alcoholvrije camping het
Spook van 13.00 uur tot 16.00 uur.**

Jaarverslag 2007 Stg. Voorkom

Voor Stichting Voorkom was 2007 een jaar van voortgaande groei. Driëntwintig jaar geleden werd Voorkom opgericht voor met name het geven van voorlichting over drugs, en toen nog vooral gericht op het protestants christelijk onderwijs. Inmiddels komt Voorkom op allerlei scholen, en passeerde in 2007 het aantal lessen over alcohol dat over drugs.

De lessen worden in principe gegeven door een combinatie van een voorlichter plus een ex-verslaafde. Zij worden gehouden in de hoogste klassen van de basisschool en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. Een klas wordt daartoe twee of drie keer bezocht. Dit werk wordt gedaan door ruim 200 vrijwilligers.

Wanneer wij de jaarverslagen van 2003, 2005 en 2007 naast elkaar leggen, dan zien wij een sterke groei van het aantal lessen: van 2220 lessen in 2003, via 3142 lessen in 2005 naar 3408 lessen in 2007. Het zwaartepunt ligt nog steeds in de provincies Utrecht en Gelderland, maar Zuid-Holland loopt zijn achterstand snel in.

De voorlichting van Voorkom voorziet duidelijk in een grote en toenemende behoefte.

In Duitsland nog vaak alcohol tijdens de zwangerschap

In Duitsland drinkt meer dan de helft van de zwangere vrouwen nog alcohol. Als gevolg daarvan worden jaarlijks 10.000 kinderen geboren die daar aantoonbare schade van ondervinden, 4000 van hen vertonen het foetaal alcoholyndroom (FAS).

Volgens een onderzoek van het Berlijnse Charité Instituut drinkt 58% van de zwangere vrouwen in Duitsland nog alcohol. Naar eigen zeggen drinken sommigen alleen bij bijzondere gelegenheden af en toe "een enkel glaasje", maar anderen geven aan min of meer regelmatig dat "enkele glaasje" te nuttigen. Gezien het feit dat jaarlijks 4000 babies met een ernstige handicap geboren worden, laten tenminste 4000 zwangere vrouwen het niet bij dat enkele glaasje.

Op 8 september organiseerde het ministerie van volksgezondheid van de Bondsregering "de dag van het door alcohol gehandicapte kind". Daar hield het hoofd van de afdeling alcohol en

drugs van de regering, Sabine Bätzing een voordracht. Zij verklaarde dat er geen veilige grens bestaat waarbeneden alcohol tijdens de zwangerschap geen kwaad kan. Een constatering die in Duitsland nog altijd niet algemeen aanvaard is.

Bätzing zei verder onder meer dat FAS met 4000 gevallen per jaar, tweemaal zoveel voorkomt als het Down-syndroom. Vier van de vijf kinderen met FAS zijn niet in staat om zelfstandig te leven, en moeten daarom hun leven lang verzorgd worden. Zij vertonen vaak zowel lichamelijke als geestelijke schade.

Volgens Bätzing zouden vrouwen gedurende de zwangerschap zich van elk alcoholgebruik moeten onthouden, omdat de foetus nog niet in staat is alcohol af te breken. De gevaren van alcohol tijdens de zwangerschap, zitten nog onvoldoende in het bewustzijn van artsen, vroedvrouwen en zwangeren. Voorlichting en bijscholing zijn hard nodig.

Bezit alcohol wordt strafbaar beneden de leeftijdsgrens

Overtreding van de leeftijdsgrens voor alcohol, maakt tot nu toe alleen de verstrekker strafbaar. De alcoholbranche heeft er jarenlang voor gepleit om ook de koper strafbaar te stellen. De regering is nu met een beter plan gekomen : er komt een verbod voor jongeren beneden de leeftijdsgrens om alcohol bij zich te hebben in de openbare ruimte.

Volgens de huidige Drank- en Horecawet is de verkoper van alcoholhoudende drank verplicht om zich ervan te vergewissen dat de koper de vereiste leeftijd heeft bereikt. Wanneer de koper een jongere is, dient deze zich te legitimeren. Wanneer de koper onmiskenbaar volwassen is, vervalt de legitimatieplicht. Wie alcoholhoudende drank verstrekt aan een jongere beneden de leeftijdsgrens pleegt een strafbare handeling.

Simpelweg de strafbaarheid uitbreiden tot de koper, zoals de alcoholbranche jarenlang heeft bepleit, stuit op juridische en praktische bezwaren. Juridisch omdat er dan sprake is van een duo-delicte, een gezamenlijk plegen van een delict. Daarbij zijn beiden verdachte, en kunnen zich wederzijds beroepen op het zwijgrecht. Praktisch omdat de VWA de medewerking van de te jonge kopers nodig heeft om de illegale verkopers op te sporen.

Verder ligt de verantwoordelijkheid voor wat er gebeurt binnen een horecabedrijf, een slijterij of een supermarkt, bij de betreffende ondernemer. Wanneer die de wet naleeft, en consequent bij jeugdige kopers om legitimatie vraagt, wordt het doel van de wet bereikt. Er vindt dan geen verkoop plaats aan personen beneden de leeftijdsgrens. Strafbare stellen van die kopers is dan een overbodige maatregel.

Om de overlast en kleine criminaliteit door drinkende jongeren op straat tegen

te gaan, heeft de minister gekozen voor het strafbaar stellen van "het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank" in de openbare ruimte. Daarmee worden in één slag de koop, de consumptie en de doorverkoop aan anderen, strafbaar gesteld voor jongeren beneden de leeftijdsgrens. De formulering "aanwezig hebben" is ruimer dan "bezit". Hiermee wordt bijvoorbeeld op voorhand de smoes ontkracht dat de betreffende drank niet het bezit van de jongere is, maar dat hij de drank alleen maar even naar iemand wegbrengt.

Het is de bedoeling dat het voorstel tot de hierboven omschreven wetswijziging, komend voorjaar bij de Tweede Kamer wordt ingediend. Of de maatregel effect zal sorteren, zal mede afhangen van de intensiteit van de handhaving. In ieder geval zal de maatregel ons inziens meer effect sorteren wanneer de leeftijdsgrens voor alle alcohol op 18 jaar wordt gesteld. Alcoholische overlast, geweldpleging en vandalisme houden niet op na het bereiken van de zestienjarige leeftijd.

Dingeman Korf

Uitspraak Hoge Raad : patiënt mag zelf cannabis telen

Medicinale cannabis valt buiten de opiumwet, net als medicinale morfine. Het kan op doktersrecept verkregen worden in gevallen waar andere geneesmiddelen niet of onvoldoende werken. Het wordt gebruikt tegen verhoogde oogdruk, tegen misselijkheid bij chemotherapie en tegen chronische pijn. Met name patiënten met chronische pijn ten gevolge van multiple sclerose (MS) hebben vaak baat bij het gebruik van cannabis.

Net als morfine, is ook medicinale cannabis omgeven door tal van voorschriften die moeten voorkomen dat het product als drug gebruikt gaat worden. Zo moet het product afkomstig zijn van een professionele kweker. Die kweker moet over een vergunning beschikken en een nauwkeurige administratie bijhouden. Hij mag alleen leveren aan een bedrijf dat vergunning heeft om het product te verwerken, of

aan apotheken. Bewaren in een kluis en nauwkeurig administreren worden daar geëist. De patiënt tenslotte kan het product uitsluitend op doktersrecept verkrijgen.

Nu bestaan er diverse varianten van de cannabisplant. Een lijder aan MS had ontdekt dat de officiële medicinale cannabis bij hem vervelende bijwerkingen vertoonde. Een variant uit de coffeeshop had die bijwerkingen niet. Hij ging thuis die variant uit de coffeeshop telen. Dat mocht niet van justitie. Er kwam een rechtszaak van, de patiënt werd veroordeeld, en ging in hoger beroep. De zaak werd uitgevochten tot in ons hoogste rechtscollege, de Hoge Raad. Die deed afgelopen september uitspraak : een patiënt die door zijn arts cannabis krijgt voorgeschreven, en bij wie de officiële cannabis niet het gewenste effect heeft, mag voor eigen gebruik een andere variant van de cannabisplant thuis telen.

STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL

Gebitsaantasting door cannabis

Een langlopend onderzoek door een werkgroep van artsen in Nieuw-Zeeland, heeft laten zien dat het regelmatig roken van hasj en marihuana het gebit aantast. In een groep van 903 proefpersonen die cannabis gebruikten, trad in de loop der jaren aanzienlijk vaker parodontose (aantasting van het tandvlees) op dan in een groep van niet-gebruikers. Als gevolg daarvan verloren de gebruikers meer tanden en kiezen dan de niet-gebruikers.

Ook het roken van tabak verhoogt de kans op parodontose, maar in mindere mate dan het roken van cannabis.

Nog twee alcoholpoliklinieken voor jongeren erbij

Begin 2006 startte kinderarts Van der Lely de eerste alcohol-polikliniek voor jongeren in het Reinier de Graafziekenhuis in Delft. Mei 2008 berichtten wij in dit blad dat er in de loop van de zomer een tweede alcoholpoli voor jongeren bij zou komen, en wel in Eindhoven. Wij schreven toen dat er ons inziens ook in Groningen en Twente dergelijke alcoholpoli's zouden moeten komen, gezien de alcoholproblemen in die omstreken onder jongeren. Over geheel Nederland werden vorig jaar 320 kinderen met alcoholvergiftiging naar ziekenhuizen gebracht, waarvan 33 in Delft.

Op 23 oktober jl. verscheen in de kranten het bericht dat er nog twee alcoholpoli's bij zouden komen, respectievelijk verbonden aan het Medisch Centrum Leeuwarden en aan het Westfries Gasthuis in Hoorn. Naast Delft krijgt West-Nederland er dus een tweede bij, en het Noorden van het land wordt nu ook bediend. Alleen de regio Twente-Achterhoek moet zijn comazuipers nog ver weg sturen.

De vier ziekenhuizen gaan nauw samenwerken zowel voor wat betreft de behandeling, als de preventie en de nazorg. De achtergronden van extreem alcoholgebruik door jongeren beneden de 18 jaar zullen in beeld gebracht worden, evenals de gevolgen op langere termijn. Hoe gaat het verder met de sociale en intellectuele ontwikkeling van de kinderen die zich in een coma gezopen hebben? In het samenwerkingsproject, met voorlopig een duur van anderhalf jaar, zullen kinderartsen, kinderpsychologen en neurologen in teamverband samenwerken.